

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer cavia

▲ *Cavia porcellus*

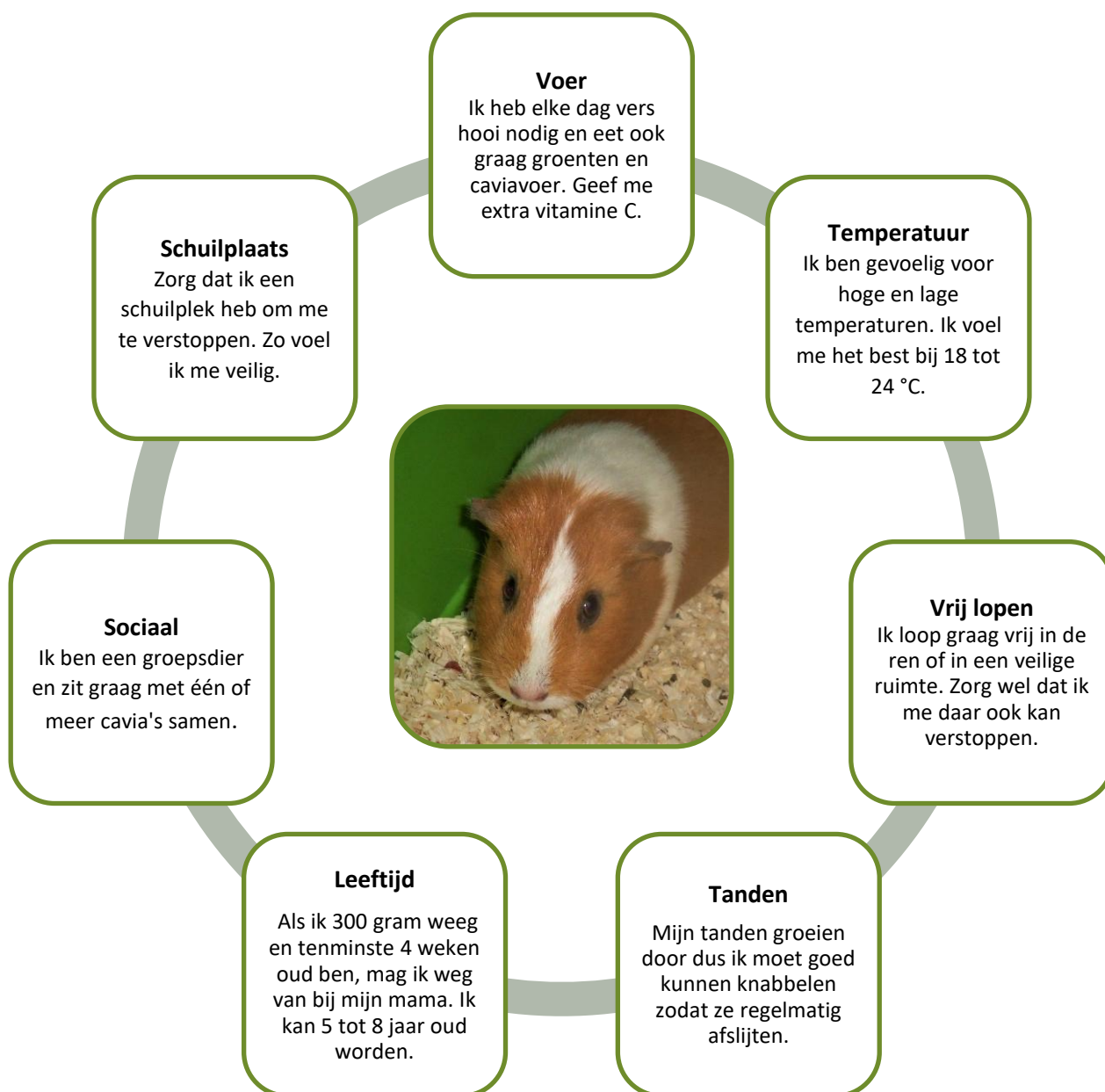
DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften	4
3	Huisvesting en verzorging	4
3.1	Huisvesting	4
3.1.1	Bodembedekking en inrichting	5
3.1.2	Gezelschap	5
3.1.3	Verrijking	6
3.2	Voeding	6
4	Verzorging	7
5	Gedrag en omgang met het dier	8
6	Gezondheid	8
6.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	8
6.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	9
7	Aankoop of adoptie	10
8	Kosten	11

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Cavia's of Guinese biggetjes zijn knaagdieren en komen in het wild voor op de open vlaktes in Zuid-Amerika. Ze leven in groepen van vijf tot tien dieren en zijn daarbij vooral in de ochtend- en avondschemering actief. Hun grootste bezigheid is het zoeken naar eten.

Wilde cavia's zijn heel snel en kunnen redelijk goed springen en klimmen. Ze verblijven graag in de buurt van schuilplaatsen zoals rotsen en struiken. Zo kunnen ze snel beschutting zoeken voor hun vijanden zoals vossen en roofvogels. In het wild zijn het schuwe dieren, maar als huisdier kunnen ze heel tam worden.

Er zijn diverse rassen van cavia's met allerlei variaties in kleur, haarlengte en haarstructuur.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (Dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (Chordadieren)
Klasse	<i>Mammalia</i> (Zoogdieren)
Orde	<i>Rodentia</i> (Knaagdieren)
Familie	<i>Caviidae</i> (Cavia-achtigen)
Geslacht	<i>Cavia porcellus</i>

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Cavia's hebben nood aan een hok en een ren met volgende toebehoren:

- een schuilhok, als verstoppaats
- bodembedekking, bijvoorbeeld vlas of zacht gehakseld stro
- een drinkfles en drinkbak
- een voederbak of voederruif

Het zijn groepsdieren, dus je moet minstens twee cavia's bij elkaar houden. Het hok moet minimum een oppervlakte van 150 x 50 cm hebben. In het wild kunnen ze goed springen en klimmen, maar tamme cavia's doen dit niet. Een opstaande kooirand van 30 cm hoog is daarom voldoende. De dieren moeten wel de mogelijkheid krijgen om te rennen. Een grote ren, al dan niet gekoppeld aan het hok, is noodzakelijk. Als de ren losstaat van het hok, voorzie dan zeker ook een extra schuilhokje in de ren. Cavia's hebben graag een plekje waar ze zich kunnen terugtrekken, zodat ze zich veilig voelen. Zorg daarom dat minstens elke cavia zijn eigen schuilplaats heeft. Dit kan heel eenvoudig, denk aan tunnels of kartonnen dozen.

Voor de juiste plaats van het hok moet je rekening houden met een aantal factoren. Cavia's kunnen niet goed tegen koude of warmte. De ideale temperatuur is 18 tot 24 °C. Plaats de kooi niet naast een warmtebron, in de tocht, in het donker of op de grond. De kooi moet minstens 20 cm van de grond of op een tafel staan. Zorg er ook voor dat de kooi niet in de buurt staat van lawaaiige toestellen. Cavia's zijn namelijk gevoelig voor geluid

en kunnen hiervan stress ondervinden. Zet de cavia's in een ruimte waar je zelf regelmatig verblijft, zodat de dieren jou vaak zien.

Cavia's kan je wel buiten houden in een waterdicht hok dat bestand is tegen stevige wind. Voorzie een dikke laag bodembedekking en stro want cavia's krijgen geen dikke wintervacht. Hou er rekening mee dat bij vriesweer ook het drinkwater bevroest. Het is daarom beter om het hok binnen te zetten als het vriest. Bij zonnig weer moeten de dieren een schaduwplek hebben. Let er op dat de temperatuur in het hok niet te veel oploopt en dat er voldoende fris drinkwater is.

3.1.1 Bodembedekking en inrichting

Kies als bodembedekking iets dat niet te scherp of te hard is en ook niet te stoffig: zaagsel, hooi of speciaal strooisel zijn geschikt. Gewoon stro is te hard voor de cavia en gebruik je best niet tenzij in de winter als extra isolatiematerieel als het hok buiten staat. Zachte bodembedekking kan helpen bij het vermijden van pijnlijke problemen aan de voeten.

Je kan eerst een laag kranten leggen die de urine absorbeert. Deze kranten moet je elke keer opnieuw verversen. Let er op dat de dieren niet van het papier eten, want dan kunnen ze darmproblemen krijgen.

Heeft het caviiahok gesloten wanden, zorg dan dat je de bodembedekking extra vaak ververst. In zulke hokken circuleert de lucht minder goed, waardoor ze sneller aanleiding kunnen geven tot luchtwegproblemen.

Voor het drinkwater kan je best een drinkfles en een drinkbak voorzien. Er bestaan ophangsystemen waarbij een drinkfles verbonden is aan een drinkbakje. Controleer geregeld of er geen verstopping of lekkage is.

De voederbak moet zwaar genoeg zijn zodat de cavia hem niet omver kan duwen. Daarom voldoet een metalen of plastieken bak niet. Een geglazuurde, aardewerk pot is beter. Om te vermijden dat de cavia's het voeder bevuilen, moet de rand hoog genoeg zijn.

3.1.2 Gezelschap

Cavia's zijn groepsdieren, hou ze daarom minimaal met twee. Een cavia alleen wordt eenzaam en verveelt zich snel. Twee vrouwelijke dieren of een koppel waarvan het mannelijk dier gecastreerd is, kan je gemakkelijk samen houden. Twee mannelijke dieren kan je alleen samen houden als ze al van jongsaf samen zitten en er geen vrouwtje bij zit. Let er daarbij op dat de mannetjes voldoende ruimte en extra voorzieningen zoals schuilhokjes krijgen, zodat conflicten zo goed als mogelijk kunnen vermeden worden.

Zet geen andere diersoorten bij de cavia's. Cavia's en konijnen worden al eens samen gehouden, maar dat kan problemen geven. De dieren begrijpen elkaar niet. Het konijn kan de cavia verwonden en de cavia kan van de vacht van het konijn eten. Ze hebben bovendien ander voeder nodig.

3.1.3 Verrijking

Cavia's moeten zo veel mogelijk hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen zodat ze zich niet gaan vervelen. Verrijking is daarom nodig. Geef ze bijvoorbeeld materiaal waaraan ze kunnen knagen, zoals takken of een kartonnen doos die ook als verstoppiek kan dienen. Ook een gevarieerde bodembedekking helpt het natuurlijke verstoppgedrag van cavia's stimuleren.

Als de cavia's tam genoeg zijn, kan je ze ook vrij in huis laten rondlopen. Maak de ruimte eerst veilig voor de dieren: verwijder rondslingerende voorwerpen, berg elektriciteitskabels op, zet planten uit de buurt, vermijd een gladde vloer ... en let er op dat ze niet kunnen ontsnappen. Zorg dat andere huisdieren niet in dezelfde ruimte kunnen komen.

3.2 VOEDING

Cavia's zijn uitsluitend herbivoren. Hun dieet bestaat uit hooi, verse bladgroenten, grassen, kruiden en droogvoer. Ze moeten onbeperkt toegang hebben tot hooi, want dat is belangrijk voor de doorlopende spijsvertering en de slijtage van de tanden. Het hooi moet van goede kwaliteit zijn, te herkennen aan de frisse geur en lichtgroene kleur.

Het droogvoer bestaat uit korrels. Kies bij voorkeur korrels die alle voedingsstoffen bevatten. Bij gemengd voer durven cavia's de lekkerste brokjes eruit selecteren en de rest laten liggen. Bewaar het voeder op een droge en frisse plaats.

Verse groenten zoals wortelloof en witloof zijn een smakelijke afwisseling. Beperk suikerrijke producten als wortelen of fruit aangezien dit de darmwerking verstoort. Als de cavia iets nog nooit gegeten heeft, laat hem dan eerst aan dat voeder wennen door te beginnen met kleine stukjes. Cavia's eten ook graag gras en paardenbloemen. Pluk geen planten langs drukke wegen, deze kunnen vervuild zijn door uitlaatgassen.

Cavia's kunnen zelf geen vitamine C aanmaken. Daarom is het heel belangrijk dat ze dit via het voeder opnemen. Het geven van vers groenvoer zoals gras, kruiden en bladgroenten is hierbij essentieel. Ook korrels die speciaal gemaakt zijn voor cavia's bevatten voldoende vitamine C. Hou hierbij wel rekening met de vervaldatum. De vitamine verliest snel zijn effect. Je kan extra vitamine C geven door druppeltjes over het voer te sprenkelen, maar de kans bestaat dat de cavia's de besprenkelde korrels laten liggen. Vitamine C in het water is geen goede oplossing omdat die door de hoeveelheid water teveel verdund wordt. Bovendien zouden het eventueel aanwezige chloor en ijzer in het water de vitamine afbreken. Vitamine C-pillen voor kinderen zijn een goede oplossing, maar niet alle cavia's vinden dit lekker. Bij sommige dieren moet je de tijd nemen om ze er aan te laten wennen. Probeer eventueel verschillende smaken om de cavia's te motiveren om iedere dag een vitamine C-pil te eten.

De tanden van cavia's groeien levenslang. Om te vermijden dat de tanden te lang worden, is een goede slijtage noodzakelijk. Normaal gezien gebeurt dit doordat ze voortdurend vezelig voedsel zoals hooi, gras en takken eten. Geef ze daarom extra knaagmateriaal zoals takken van fruitbomen of wilgen. Die kan je in de dierenwinkel kopen of zelf snoeien van gezonde, onbespoten bomen. Was en droog de takken voor je ze geeft. Het gebruik van minerale knaagstenen als extra knaagmateriaal wordt afgeraden.

Cavia's eten soms hun eigen uitwerpselen of keutels terug op. Dit is een normaal proces en niets om je zorgen over te maken.

Snoep, lik- en knaagstenen zijn niet nodig en kunnen zelfs gevaarlijk zijn. Ze kunnen steenvorming veroorzaken in de urinewegen en de tanden op een verkeerde manier doen afslijten. Geef liever taai en vezelig voer om de tanden gezond te houden.

Overzicht van voer voor cavia's

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
Hooi en gras	Knolgroenten en wortels	Aardappels
10 mg Vitamine C	Kool- en slasoorten	Paddenstoelen
Caviakorrels	Fruit	Nootjes, koekjes, snoep, chips
Bladgroenten: selderij, spinazie, witloof, andijvie,... en wortelloof	Granen	Dierlijke producten: kaas, eieren, vlees
Kruiden: kamille, koriander, paardenbloem		Groen van tomaten

4 VERZORGING

Het schoonmaken van het hok en het verzorgen van de dieren kost ongeveer een uur per dag. Langharige cavia's hebben beduidend meer verzorging nodig dan kortharige exemplaren. De lange vacht wordt snel vies en klit gemakkelijker.

Dagelijks

- controleer het gedrag en uitzicht van de cavia's: zijn ze actief, is de achterhand proper, ..?
- kijk na of de cavia's goed gegeten en gedronken hebben
- verwijder voedselresten en geef vers hooi, groenvoer en caviakorrels
- ververs het water
- kijk na of de ontlasting normaal is
- laat de cavia loslopen in de ren of een veilige ruimte
- borstel voorzichtig de langharige cavia's

Minstens één maal per week

- vervang de vuile bodembedekking en reinig het hok, de drinkfles en voederbak. Indien nodig moet je het hok vaker reinigen.
- borstel voorzichtig de kortharige cavia's

Minstens één maal per maand

- controleer de nagels. Als deze te lang zijn moet je ze knippen.
- controleer de tanden. Als de tanden te weinig afslijten, geeft dit problemen. Voorzie extra knaagmateriaal en raadpleeg bij twijfel een dierenarts.

Langharige cavia's hebben beduidend meer verzorging nodig dan kortharige exemplaren. De lange vacht wordt snel vies en klit gemakkelijker.

5 GEDRAG EN ONGANG MET HET DIER

De cavia is een vrij gemakkelijk te houden huisdier. Met een goede verzorging kan een cavia vijf tot acht jaar oud worden.

Cavia's veroorzaken weinig overlast en bijten zelden. Ze kunnen heel tam worden, maar niet alle cavia's worden graag aangeraakt. Aaien vinden ze meestal prettiger dan oppakken. Een cavia neem je het beste vast door je handen er rustig onder te schuiven. Ondersteun ook steeds het achterlijf en hou vervolgens het dier tegen je borst. Neem de cavia niet plots van bovenaf vast, want dat zien ze als een bedreiging. Omdat cavia's prooidieren zijn, vinden ze het meestal niet prettig om opgepakt te worden als ze dat niet gewend zijn. Laat ze daarom liever op de grond zitten en aai hen daar rustig over de kop. Geef cavia's altijd de keuze om een veilig plekje op te zoeken wanneer je met hen omgaat.

Cavia's kunnen bijzonder veel geluidjes maken, zoals knorren en piepen, wat lijkt op fluiten. Ze doen dit uit interesse of als ze iets te eten willen. Als ze pijn hebben, durven ze luid knarsetanden.

Cavia's die zich goed in hun vel voelen gaan zich neerliggen op hun zij, op hun achterpoten staan of springend van richting veranderen (popcornen).

6 GEZONDHEID

6.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

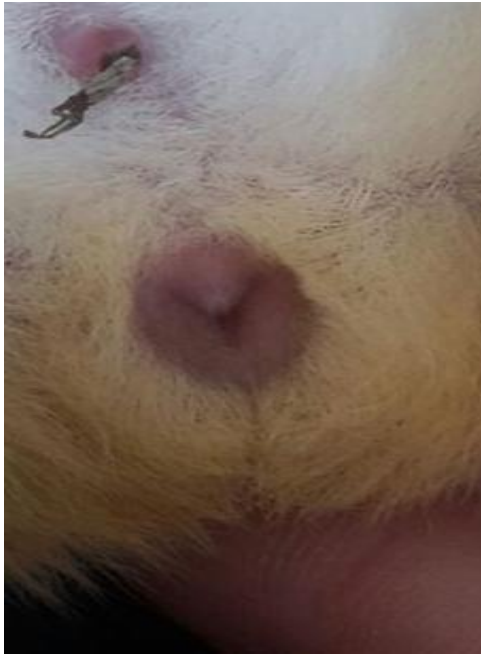
Een mannelijke cavia, een beertje, is niet altijd makkelijk te onderscheiden van een vrouwelijke cavia, een zeugje. Een zeugje heeft een Y-vormig geslacht, een beertje heeft een penis en teelballetjes (zie foto's), maar hij kan deze intrekken. Als je geen teelballetjes ziet, is dat dus nog geen garantie dat het een zeugje is. Het penisbotje kan je onder de huid voelen als een hard pennetje.

Cavia's zijn al vruchtbaar als ze één maand oud zijn, zodat je snel met een nestje kan zitten. Veel van deze diertjes belanden in een asiel. Fok dus nooit zomaar met cavia's. Doe dit enkel als je weet dat je verantwoorde nieuwe baasjes hebt voor de jongen. Als je een nestje wil, laat dan het zeugje dekken als ze zes maanden oud is. De dracht duurt 60 tot 72 dagen, zodat ze haar nestje heeft als ze acht tot negen maanden oud is. Als ze ouder is, kunnen er problemen zijn bij de geboorte doordat de twee bekkenhelften aaneengegroeid zijn en het geboortekanaal verkleind is doordat er meer vet aanwezig is.

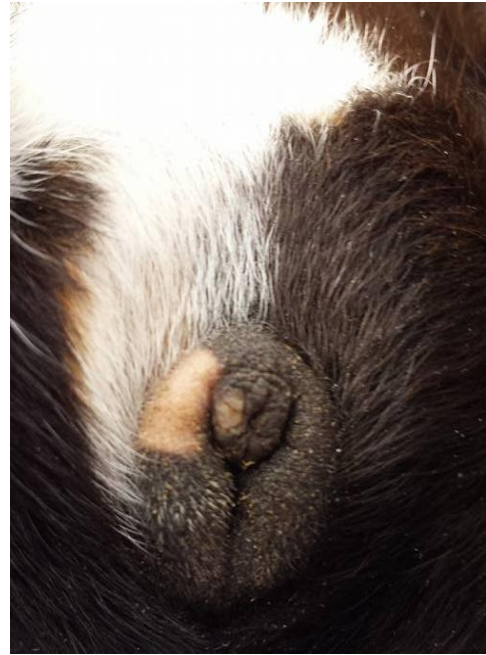
Een nest telt gemiddeld twee tot vier jongen. Na de worp zijn de vrouwelijke dieren onmiddellijk terug vruchtbaar. Hou het vaderdier daarom apart en zet ook de mannelijke jongen apart zodra ze vier weken oud zijn.

Caviajongen zijn snel actief en zelfstandig. Tot vier weken moeten ze bij de moeder blijven. Ze moeten dan minstens 300 gram wegen. Vrouwelijke jongen kan je daarna bij de moeder laten, maar mannelijke jongen zet je best weg van de vrouwelijke dieren, bijvoorbeeld bij hun vader.

Om onnodige nestjes te vermijden en de dieren toch bij elkaar te kunnen zetten, kan je de beertjes laten castreren zodra ze twee maanden oud zijn. Hou ze na castratie nog minstens zes weken gescheiden van de vrouwtjes, ze blijven nog een tijdje vruchtbaar.

Het caviavrouwtje (zeugje) heeft een Y-vormig geslacht. Daarboven zie je nog een stukje navelstreng.

Het caviamannetje (beertje) heeft een i-vormig geslacht, met een rondje.

6.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Cavia's worden meestal ziek door slechte huisvesting of voeding, zoals het geven van te veel droogvoer. Als je cavia minder eet of stopt met eten, raadpleeg dan een dierenarts. Jonge cavia's zijn erg kwetsbaar, als zij zwak of ziek zijn, ga dan meteen naar de dierenarts.

- **Te lange nagels**
Symptomen: de nagels groeien rond en kunnen de pootjes verwonden.
De nagels moeten geknipt worden. Je kan dit zelf doen, maar vraag de eerste keer aan je dierenarts of specialist om het je te tonen. Alleen het tipje van de nagel is gevoelloos en kan afgeknipt worden.
- **Te lange tanden**
Symptomen: het bekje staat scheef of open, de keutels worden kleiner en worden minder in aantal en de cavia eet niet goed en/of vermagert.
Cavia's moeten knagen opdat hun tanden zouden slijten. Soms groeien de tanden scheef, dan moet de dierenarts ze vijlen of slijpen. Zorg voor voldoende knaagmateriaal zoals takken, hooi, gras en vezelige kruiden.
- **Diarree**
Symptomen: de keutels worden kleiner en minder in aantal, het achterste van de cavia is vuil, je vindt plakkerige, zachte of natte uitwerpselen in het hok.
Diarree komt meestal door te snel van voer wisselen of door interne parasieten. Zorg ervoor dat de cavia langzaam kan wennen aan het voer en geef hem onbeperkt hooi. Bekijk of het groenvoer dat je geeft niet bedorven is. Raadpleeg een dierenarts.

- **Verkoudheid**

Symptomen: vuile neus of voorpootjes (door het afvegen van de neus), vuile ogen, niezen, zwaar ademen of geluid maken bij het ademen.

Een verkoudheid kan voorkomen wanneer bacteriën gemakkelijk kunnen groeien in de luchtwegen. Ze verergert als het dier in de tocht staat. Raadpleeg de dierenarts als de verkoudheid na twee dagen niet verbetert of als het dier zichtbaar moeilijk ademt.

- **Externe parasieten**, bv. schimmels, luizen, mijten, schurft

Symptomen: jeuk, kale plekken, schilfertjes, korsten, kleine beestjes zichtbaar op de huid, lusteloosheid.

Externe parasieten kan je niet altijd voorkomen. Zorg voor een goede hygiëne en weerstand, vermijd stress en een tekort aan vitamine C en raadpleeg een dierenarts.

- **Vitamine C-tekort**

Symptomen van vitamine C-tekort zijn heel divers: ruwe vacht, diarree, pijn, verzwakte immuniteit, problemen met eten, tekenen van pijn, bloedingen, sterke vermagering, ...

Raadpleeg een dierenarts om de juiste diagnose te stellen en andere problemen uit te sluiten.

- **Voetproblemen**

Symptomen: letsels, zwellingen of ontstekingen op de voetzolen.

Voetproblemen ontstaan door een harde ondergrond of een bodembedekking die niet geschikt is (te hard, vochtig, met scherpe deeltjes).

Voorzie een geschikte, zachte bodembekking. Verzorg de letsels.

- **Urinewegstenen**

Symptomen: plasproblemen, lusteloosheid, gewichtsverlies en geluid maken bij het proberen plassen.

Verschillende factoren kunnen het risico op urinewegstenen verhogen. Denk daarbij aan calciumrijk voer, te weinig water drinken, overgewicht of onvoldoende beweging. Vaak is het nodig om de steentjes te verwijderen via een operatie.

7 AANKOOP OF ADOPTIE

De volgende vragen helpen je over de aankoop van een cavia na te denken:

- Een cavia wordt ongeveer 7 jaar oud. Kan je er gedurende deze hele periode voor zorgen?
- Is er niemand in huis allergisch voor strooisel, hooi of voor de cavia's zelf?
- Heb je voldoende ruimte voor het hok en een ren?
- Heb je voldoende tijd voor de wekelijkse schoonmaak?
- Is er iemand die de cavia's kan verzorgen wanneer je op vakantie gaat?
- Vind je het niet erg dat een cavia lawaaiig kan zijn?
- Begrijp je dat een speciale vacht ook extra borstelwerk is?
- Heb je ongeveer 35 euro per maand over voor de voeding en verzorging per cavia?
- Vind je het niet erg dat een cavia niet zindelijk wordt en overal kan plassen?

Je kan cavia's kopen in een dierenhandelszaak, bij een fokker en bij [asielen gespecialiseerd in de opvang van knaagdieren](#). Kies gezonde, actieve cavia's die minstens vier weken oud zijn en zeker 300 gram wegen. Kijk na of alle dieren goed verzorgd zijn. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Kies geen zieke of zwakke dieren, daarmee hou je foutieve handel in stand. Controleer of de dieren geen kale plekken, korsten of vuile oortjes hebben, want dit wijst op ziektes. Kijk na of de tanden een goeie positie hebben (de bovenste snijtanden staan voor de onderste) en niet doorgegroeid zijn.

Zorg dat het hok in orde is en al op de juiste plaats staat als je met de cavia's thuiskomt. Het transport en de verandering van omgeving geeft heel wat stress, zodat de dieren beter meteen in hun definitieve omgeving worden gezet om tot rust te komen. Laat de dieren de eerste dagen rustig wennen.

8 KOSTEN

Een cavia kopen of adopteren kost tussen 10 en 40 euro. Gecastreerde cavia's zijn duurder. Bij de aankoop heb je een hok, schuilhuisje, waterfles en waterbakje, voerbak en een ren nodig. Deze uitgaven bedragen ongeveer 150 euro.

De bodembedekking en voeder kosten maandelijks ongeveer 35 euro per cavia.

////////////////////////////////////

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn